

Պրուշի թագաւորութեան մէջ՝ Սաքսոնիա, Վեսթֆալիա, Բոմբերանիա, և այլն : Վալաքիա և Մուլտաւիա : Սարաւենիոյ աւերութեան մէջ՝ Սարաւենեա, Ճենովա : Երկուց Սիկիւեայց մէջ՝ Սիկիւլիա, Փուլիա, Քալապրիա, և այլն : Պաւիերայի մէջ՝ Իսար, և այլն : Հռովմայ սահմանին մէջ՝ Ֆորլի, և այլն : Նորվեկիոյ ու Հոլանտի թագաւորութեան միջ՝ Սմայէլանտ, Պոհուս՝ Հոլանտի մէջ : Գոնսպերկ՝ Նորվեկիոյ մէջ : Յոնիական կղզիներուն մէջ՝ Սանդա-Մաւրա : Յունաստանի մէջ՝ Նաքսոս կղզին :

ՓԼԱԴԻՆ : — Ռուսի ինքնակալութե մէջ՝ Բերմ : ՄԱՐԺԱՐԻՆ : — Իտալիա, Գաղղիա, Սպանիա, Պելճիա, Գերմանիա, և այլն :

Եւրոպայէն հիմայ որչափ արծաթ որ կ'ելլէ՝ այս դարուս սկիզբը Ամերիկայէն անկէ տասնըմէկ անգամ աւելի կ'ելլէր . իսկ ոսկին ալ աւելի էր, բայց վերջէն Եւրոպա ոսկւոյ հանքերը շատցան . վասն զի հիմայ միայն Ռուսաստան՝ Կովկասի ոսկւոյ ու փլազիւնի նոր հանքերէն Եւրոպայի ոսկւոյն եօթնին վեցը կը մատակարարէ, Մաճառստան ու Թրանսիլւանիա՝ եօթնին մէկը : Անգղիա, որ հասարակ մետաղներու կողմանէ ճոխ է, աղնիւ մետաղները շատ նուազ են . Եւրոպայի երկաթին երրորդ մասը իրմէ կ'ելլէ, չորրորդ՝ Ռուսաստանէն, հինգերորդը Գաղղիայէն, տասներորդը՝ Հոլանտէն, մնացածն ալ ուրիշ տերութիւններէն : Անգղիոյ երկաթը թէպէտ աղնիւ չէ, բայց շատ աժան է . Ռուսաստանի ու Զուլիցերիի երկաթը շատ աղնիւ է, մանաւանդ պողպատ չլնելու համար : Գաղղիայէն թէ աղէկ երկաթ կ'ելլէ և թէ գէշ : Եւրոպայի մէջ մեքենայ, անօթ, և այլն, չինելու համար թափօն ձեռագործներուն վեցին հինգը Անգղիոյ գործարաններէն կ'ելլէ, տասնին մէկը Գաղղիայէն, և քառասունին մէկը Պրուշէն . Ռուսաստանէն ու Հոլանտէն քիչ կ'ելլեն : Եւրոպայի բոլոր հանքերուն մէջէն չորսին իրեքը երկաթ է . իսկ ոսկին, արծաթն ու փլազիւնը՝ մէկ իններորդն են : Եւրոպայի մէջ գործածուած կապարին կէսը Սպանիայէն կ'ելլէ, և եօթնին իրեքը՝ Անգղիայէն . իսկ Գաղղիայէն ու Գերմանիայէն իրենց ընդարձակութեանը համեմատ քիչ կ'ելլէ : Անգղիան տասնպատիկ աւելի քան զԳաղղիան հանքային ածուխ կը բերէ, Պելճիան ու Պրուշը՝ մէկ ու կէս անգամ աւելի : Եւրոպայի պղինձին գրեթէ կէսէն աւելին Անգղիայէն կ'ելլէ . նոյնպէս անագին տասուրեքին տասուրեքը Անգղիայէն կ'ելլէ, մէկ հինգերորդը՝ Ռուսաստանէն, տասնին մէկը՝ Հոլանտէն, իսկ Գաղղիայէն ամենաքիչ կ'ելլէ :

Ա Ռ Ա Կ

Փիղ և Դիւն :

Բնոյ պողոտայս փիղ ածէին
Հասարակաց 'ի հանդէս,
Վանդի առ մեզ յաղթ կենդանին
Հազիւ երբեք զայ 'ի տես :
Խորունկը խուժան ըզհետ փրղին
Ի վիթխարին կալեալ դէտ .
Բայց և շնիկ մի ել շնչին
Դէմ կենդանւոյն անհետեթ .
Տեսեալ ըզփիղն ընդ ամբոխին
Հաջէր ճրչէր վաղվազէր,
Խուն ինչ մեկնէր, դառնայր կըրկին,
Փիղն անխրուով յառաջէր :
“ Ի՛ խայտաւակ գրծուծդ 'ի շանց,
Գոչեաց առ նա այլ մի շուն .
Ի փիղ հաջել 'ի սիգապանծ
Չէ քեզ 'ի ճահ քաջութիւն .
Ոչ տեսանես, մինչ գաս 'ի վէզ
Բնդ հըսկայիդ պնդակուշտ,
Դա քեզ չառնէ երես երբեք,
Չայնիդ չանսայ բանդազուշտ ,
“ Ի՛հա այդ իսկ է իմ խրախոյս,
Կըրկնեաց շնիկն ըզբարբառ,
Օ ի դէմ փրղին ես սինըբորս
Համարձակիմ 'ի պալքար .
Օ ինէն այլ շունք առցեն ճառել,
Թէ վաշ շնիկ քաջարի,
Որ անվեհեր 'ի կրուիւ ել
Բնդդէմ փրղին վիթխարի ,”

ԹԱՐԳՄԱՆԵԱՅ Ի ՔՐԻԼՈՎԷ
ՍՏԵՓԱՆ ԲԱՍՏԱՄԵԱՆՑ
ԲԺԻԼԿ ՏՓԻՒՍԵՑԻ